

MODES ANALĪTIĶIS

**Konstantīns
Bogomolovs**

MODE PIEPRASA UPURUS

IR TĀDS AFORISMS: PAT MODES ĢĒNIJIEM GADĀS KĻŪDAS, BET VIENMĒR ATRODAS UPURI, KAS PAR TĀM SAMAKSĀ.

Šovasar Prāgā pirmajām 100 pircējām, kuras uz «Desigual» veikala atklāšanu ieradās ģērbušās tikai vēl, bija cerība tikt pie diviem apģērba gabaliem par brīvu

Ir pieņemts uzskatīt, ka vārdu savienojumu *fashion victim* (modes upuris) smalko aprindu valodā ieviesis modes mākslinieks Oskars de la Renta. Tā viņš raksturoja cilvēku, kas ir tik ļoti pakļauts modes diktātam, ka viņa atkarība jau atgādina apmātību un iziet ārpus veselā saprāta rāmjiem. Kopš tā laika līdz pat šodienai mēs esam raduši šai apzīmējumā saskatīt un arī tam piešķirt vienīgi negatīvu nozīmi. Kad izdzirdam šos vārdus, iztelojamies karikatūriskus personāžus – aprobežo-

tus, bez personiskās gaumes, glamūrīgus, bet patrusus un brendu un trendu nozombētus.

Droši vien viss iepriekš minētais atbilst patiesībai un modes upuri ir to pelnījuši. Tomēr nolēmu skart šo tēmu ne tādēļ, lai iemestu vēl pāris akmeņu viņu dārziņā. Gluži pretēji – gribu viņus aizstāvēt.

Atceries epizodi no krievu padomju kulta filmas *Dienesta romāns*: sekretāre Veročka piemēra jaunus zābakus, kurus viņas priekšniece Ludmila Prokofjevna Kalugina raksturo īsi: «Pārāk izaicinoši.» Un Veročka zibenīgi izlemj – jāpērķ! Būtībā tā arī ir modes upura devīze: jauns trends jāņem, kamēr karsts, jāņem šodien, tagad, nekavējoties – kamēr vairākumam cilvēku tas izskatās pārāk izaicinoši, kamēr tas ir pārāk dārgi. Rīt būs par vēlu, rīt tas jau izies no modes. Uz jautājumu, kas šodien modē, modes upuris atbildēs: «Tas, ko šodien vēl neviens nenēsā!» Pēc

divām trim sezonām Kalugina piemēris tos pašus zābakus un nodomās: «Moderni, tos valkā visi!», bet Veročka pavīpsnās: «Izgājuši no modes, tos tagad valkā visi!»

Taču šim fenomenam ir arī otra puse: ja ne Veročka, no kurienes Ludmila Prokofjevna uzzinātu, ko «šodien velk mugurā»? No modes dizaineriem? Nu nē, dizaineri tikai šuj apģērbu – modi rada tie, kas to valkā.

Manuprāt, modes upuri ir cilvēki, kas soļo tās avangardā un eksperimentējoši bruģē pārējiem ceļu pie jauniem trendiem. Starp citu, *avant-garde* ir militārs termins, tulkojot no franču valodas – «priekšējā vienība», kura, riskējot ar dzīvību, pirmā pāršķēļ aizsardzību un attīra ceļu arjergardam. *Fashion victims* neupurē sevi velti – pielaižot jaunas, dažkārt apšaubāmas tendences un riskējot ar savu reputāciju, viņi sniedz mums, ne tik azartiskām personībām, izvēles iespēju.

Jo mode ir savstarpēja atdarināšana, lai cik skeptiski mēs izturētos pret šādu apgalvojumu. *Fashion victim* fenomēns eksistēs vienmēr, jo to rada divas savstarpēji izslēdzošas tendences: vēlēšanās atdarināt, no vienas puses, bet no otras – tieksme izcerties. ●

